

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

ŠTEV. 5.

V LJUBLJANI, 25. MAJA 1911.

LETO VIII.

Mednarodna telovadna tekma v Turinu.

Dne 13. maja 1911. se je slovensko Sokolstvo zopet, že v tretje merilo s tujimi telovadnimi organizacijami. Daleč v tujini, v Turinu, nekdanjem glavnem mestu Italije, so se najboljši naši telovadci borili z najboljšimi telovadci sedmih drugih narodov v tekmi, ki jo je šteti med najtežje telovadne tekme sveta. To pot je bila proti zadnjima dvema teknama, prirejenima po evropski mednarodni telovadni zvezi v Pragi in v Luksemburgu, še težja v toliko, da je bilo tekmovati na enem orodju in v eni panogi takozvane proste tekme več nego pri prejšnjih dveh tekmah.

Borba je bila izredno težka in naporna, črpajoča enako telesne in duševne moči. Proste vaje, ki treba zanje ne samo gibčnosti in vztrajne moči, temveč tudi skrajnje discipline, pazljivosti in točnosti, pa tudi mnogo inteligence tekmovalcev, ako naj se vsota doseženih točk kar najbolj približa vsemu dosežnemu številu in vrsta že takoj tu ne doživi poraza, ki ga ni mogoče več popraviti v težkih drugih strokah; nato kar na štirih orodjih dolge vaje največje težkosti; vrhutega pa še štiri panoge proste tekme z zahtevami, ki bi delale težave premnogemu športnemu specialistu — tako je bilo bojno polje, na njem pa poleg prvič v ta mednarodni boj idočih Hrvatov in Rumunov najnevarnejši nasprotniki, najizvrstnejši in najizkušenejši tekmovalci po svojih razvitih telovadnih organizacijah preznamenitih narodov, kakor so Čehi, Francozi, Italijani, Belgijci in Luksemburžani. Spricho tega se je izrekalo kot zelo častno za slovensko Sokolstvo, če si ohrani svoje v Luksemburgu pridobljeno peto mesto, pred Luksemburžani, ki bodo brez dvoma napeli vse moči, da ga iztrgajo Slovencem.

Slovenska vrsta pa je mnogo častneje izšla iz tega hudega boja. Dobila ni samo zopet prevlado nad Luksemburžani, temveč premagala tudi Belgijce, dosegla je četrto mesto na sijajen način: približala se je z majhno diferenco 18:30 točk tretji, italijanski vrsti.

Celotni uspeh posameznih vrst v tem „V. Tournoi international de gymnastique“ je bil naslednji:

I. Čehi	974:69 točk
II. Francozi	934:41 „
III. Italijani	899:86 „
IV. Slovenci	881:56 „
V. Luksemburžani	830:22 „
VI. Belgijci	737:21 „
VII. Hrvati	687:99 „
VIII. Rumuni	230:49 „

Čehi so torej zopet prvi. Slovanstvo koraka zopet na čelu. Čehi so si priborili sijajno nazaj prvo mesto, ki so ga z diferenco 10 točk v Luksemburgu morali odstopiti Francozom. V Turinu so zmagali nad Francozi z diferenco 40:28 točk, njih uspeh je bil torej tu še znamenitejši nego v Pragi, kjer so prvič tekmovali v tej mednarodni tekmi in si takoj priborili prvo mesto, z razločkom 28:25 točk nad Francozi. Vkljub temu sijajnemu češkemu uspehu so Slovenci skoro docela obdržali svoje v Luksemburgu doseženo razmerje proti češki vrsti: razlika je bila v Turinu 93:13 točk, v Luksemburgu 89. Izdatno pa se je skrčila diferenca proti ostalim prednjim vrstam: proti Francozom od 99 na 52:85, proti Italijanom od 72:75 na 18:30 točk.

Kar se tiče razvrstitve vrst, je slovenska vrsta v Turinu edina dosegla novo boljše mesto proti prejšnjim teknam. Čehi kot prvi pri tej paraleli ne hodijo v poštev; več nego prvi niso mogli postati, pridobili pa so to mesto tudi le zopet nazaj, dasi z znamenito prevlado točk. Francozi so že drugič morali s prvega mesta stopiti na drugo. Italijani so si samo ohranili že v Luksemburgu doseženo tretje mesto. Belgijci so bili do luksemburške tekme vedno vsaj tretji (pri prvi tekmi v Antverpi l. 1903. celo drugi), v Luksemburgu so se morali umekniti Italijanom na četrto mesto, v Turinu pa so podlegli

Slovenec in Luksemburčanom.*) Luksemburžani so sicer v Turinu dosegli prvič zmago nad Belgijci, premagali pa so jih že v drugič Slovenci, ki so bili doslej vedno na petem mestu (v Pragi pred Madžari, v Luksemburgu pred Luksemburžani), sedaj pa zasedli četrto mesto.

Slovenska vrsta sme potemtakem biti vesela svojega uspeha. Z njo vred pa se ga sme veseliti cela slovenska sokolska organizacija, saj kaže ta uspeh, da je splošni nivo izvežbanosti v slovenskem Sokolstvu dosegel že ono višino, ki ustvarja milieu, kjer je dana prilika in izpodbuda po naravi posebno obdarovanim telovadcem, da se, izpopolnjujoč se do kar največje dovršenosti v onih moralnih in duševnih vrlinah, ki jih je neogibno treba za doseg vsestransko dovršene telesne izobrazbe, v vrlinah, kakor so pred vsem disciplina in samozatajevanje, vztrajnost in energija, dvignejo na najvišje vrhunce telovadne izurjenosti in tekmovalne zmožnosti.

Uspeha slovenske tekmovalne vrste v Turinu pa sme biti vesel tudi slovenski narod. Ta uspeh ga je obdal s častjo pred tujim svetom, v mestu, kjer ga doslej še po imenu niso poznali, pokazal pa tudi slovenskemu narodu samemu, da sme čisto in popolnoma zaupati temu svojemu Sokolstvu, ki je pri njem v dobrem varstvu in dobri šoli fizična in moralna moč naroda, ta pogoj ne samo za velike telovadne uspehe, temveč neogibno potrebna podlaga tudi za to, da more narod tudi na drugih poljih vršiti velike naloge, dosežati visoke cilje!

* * *

Slovenska tekmovalna vrsta se je izbrala izmed 16 telovadcev, ki so se priglasiili skoro iz vseh naših sokolskih žup. Število priglasiilcev priča o zadovoljivem napredku v slovenskem Sokolstvu. Za praško tekmo smo z veliko težavo dobili 6 telovadcev za tekmovalno vrsto, za tekmo v Luksemburgu smo mogli izbirati že izmed 9, letos pa je poskočilo to število na 16.

V tekmovalno vrsto so bili izbrani bratje: Karel Fuks (Metlika), Ivan Kovačič (Ilirska Bistrica), Vinko Pristov (Škofja Loka), Daroslav Smole (Ljubljana I.), Anton Thaler (Ljubljana) in Stane Vidmar (Ljubljana I.), kot namestnik pa Vladimir Simončič (Ljubljana). Vrsto je vodil zvezni načelnik brat dr. Viktor Murnik. Sodnika izmed Slovencev sta bila brata Bojan Drenik (Ljubljana) in Josip Smertnik (Celje).

Vrsta se je dne 9. maja odpeljala čez Benetke v Turin. Pridružilo se ji je lepo število slovenskih Sokolov, tako da je bilo vseh skupaj 35. Slovensko sokolsko zvezo

so zastopali razen zveznega načelnika zvezni podstarosta br. dr. O. Rybař in dr. J. Berce. Došli smo v Turin v sredo zvečer. V četrtek so se izvršile večinoma vse zadnje priprave za tekmo. Popoludne smo poskusili v bratski družbi češke tekmovalne vrste italijansko orodje. V češki vrsti so bratje Czada, Svoboda Svatopluk, Erben, Steiner, Starý, Pittl, namestnik je Svoboda Vaclav. Večinoma stari, ljubi naši znanci iz prejšnjih tekem. Vrsti je vodnik načelnik Č. O. S., izkušeni br. dr. Vaniček, ki je že tolikokrat vodil češke Sokole do zmage. Orodje nam je bilo malo pogodi; zlasti nam ni bil všeč drog. Skrb radi orodja pa manjša dobro razpoloženje tekmovalcev, vsi so svežih moči. Čehi bude vkljub tudi njim ne ugajajočemu orodju občudovanje mnogobrojnih gledalcev, pa tudi naša vrsta vzbuja veliko pozornost in hvalo. — Petek je, razen vadbe prostih vaj, odmenjen počitku.

Ker je bil stadion vsled močnega dežja, ki se je v petek ulil na mesto, radi omehčanih in z mnogimi lužami preplavljenih tal neuporaben, se je tekma vršila deloma v telovadnici, deloma na njenem vrtu v Via Magenta.

Kratko po 7. uri zjutraj so se začele zbirati tekmovalne vrste. Osem jih je: tri slovanske: češka, hrvaška in slovenska, dalje belgijska, francoska, italijanska, luksemburška in rumunska. Madžarov, ki so se prvotno tudi priglasiili, ni.

Izvrši se žrebanje reda, v katerem si bodo vrste sledile pri tekmi. Slovenska vrsta potegne številko 1, že tretjič: tudi v Pragi in v Luksemburgu je šla prva v boj. Tekmovalo se bo dopoludne v prostih vajah, na bradlji, drogu, konju in kroglih, popoludne v skoku ob palici v višino, metanju krogle, plezanju po vrvi in naposled v teku.

Slovinci torej prično s prostimi vajami. Gre dobro, z uspehom smemo biti zadovoljni, dosegli smo 167·75 točk, 14·25 manj nego vse (v Luksemburgu 18·75 manj nego vse). Boljši so samo še Čehi s 172·75 točkami. Smo na drugem mestu, enaki z Italijani. Porazili smo za 5 in pol točke Francoze, ki so bili do Luksemburga v prostih vajah nepremagljivi, tam pa so jih prvič premagali Čehi z neznatno diferenco 0·25 točke.

Od prostih vaj v telovadnici gremo ven na vrt k bradlji. Prejšnji dan je bila velika skrb, če se bo dobila v Turinu bradlja, dosti visoka za našega Fuksa. No, našla se je naposled zadostne višine, drugače pa ne ugaja posebno našim tekmovalcem. Vkljub temu dosežemo izmed 146 dosežnih točk 134·60, za 9·10 točk več nego v Luksemburgu. Belgijci so za 4 točke pred nami, Luksemburžani za nami za 8·10.

Z drogom smo imeli početkoma težave. Bili smo najprej v telovadnici na drogu, ki nikakor ni bil po našem okusu in naši navadi. Izvedba vaj zaostaja za ono doma. Ne preostaja drugega kakor menjati orodje. Čehi so pripeljali s seboj furniran drog in ga postavili na vrtu. Preselimo se k njemu. Dasi niso vsi naši tekmovalci vajeni furniranega droga, je vendar drog v ostalem tak, kakršne imamo pri nas. In res, na njem gre bolje, posreči se število točk zvišati na 119 točk (proti 128 v Luksemburgu). Uspeli se popravi v toliko, da so Luksemburžani samo poldrugo točko pred nami. Belgijcem gre slabo, dosežejo 105·75, eden njih tekmovalcev se rani in mora opustiti tekmo.

*) V Turinu pa so Belgijci pač počeni s konjem tekmovali samo s 5 tekmovalci. Sesti (Paul Mangin) se je pri tekmi na drogu ranil, tako da je bil nezmožen za nadaljnjo tekmo. Ali tudi če bi bil ta tekmovalac dalje tekmoval in če bi bil tudi v nadaljnji tekmi dosegel vse točke, bi se število točk belgijske vrste zvišalo samo na 845·21 točk (za 108): slovenska vrsta bi bila torej tudi v tem primeru še vedno za 36·35 točk pred belgijsko.

Na konju zopet telovadimo v telovadnici. Prisodilo se nam je 111 točk. Tudi tu se je posrečilo hudim našim konkurentom, Luksemburžanom, doseči poldrugo točko več. Napenjajo vse moči, da bi si privojevali končno zmago nad nami in si nazaj priborili pozicijo, ki smo jim jo vzeli v Luksemburgu. Mnogo boljši so, nego je bila njih vrsta v Luksemburgu.

Doslej smo še za 14:50 točk pri prostih in za 5:10 točk na orodju pred njimi, skupaj za 19:60. Svoje nade stavijo sedaj Luksemburžani najbrž na kroge. Do luksemburške tekme se to orodje pri nas ni mnogo gojilo, na tem orodju smo bili v Luksemburgu najslabši. Luksemburžani brez dvoma vedo to. Tu morda se jim posreči... Ali za nami je krepko delo dveh let. Krogi so postali skoro najboljše naše orodje. V Turinu smo dosegli 134:10 točk (proti 105:75 v Luksemburgu), dasi nam tudi tu ni prijala oblika orodja. Luksemburžani so dobili 130:35 točk, zaostali so torej za nami za 3:75 točke. Diferenca v naš prid znaša torej proti Luksemburžanom ob koncu dopoldanske tekme 23:35 točk. Luksemburžanom že skoro ostaja samo tolažba, da gotovo premagajo svoje sosede Belgijce, kar se jim doslej še ni nikdar posrečilo. Ali vključ znatni dosedanji diferenci bo boj slovenske vrste popoldne še hud. Luksemburžani so izborni tekači, v Luksemburgu so bili v teku prvi, tudi skačejo dobro in baje so izvrstno izvežbani v metanju krogle. Treba bo napeti vse sile, da ne izgine dopoldne dobljena prevlada.

Enako hud boj kakor med nami in Luksemburžani ter izpočetka Belgijci se bije med Čehi, Francozi in Lah. Francozi in Lahi dovršujejo tekmo na orodju brez vsake nezgode. Čehom sta dva padla z droga, pa ne da bi se bila poškodovala. Diferenca med Čehi in Lah je ob koncu prvega dela tekme neznatna: Lah so za 7:55 točk pred Čehi. Francozi so za Čehi zaostali za 20:70 točk. Zmaga med temi tremi vrstami, zlasti med Čehi in Lah je doslej še negotova, odloči jo prosta tekma.

Klasifikacija prostih vaj in vaj na orodju je naslednja:

	proste	bradlja	drog	konj	krogi	skupaj
Italijani	167:75	141:75	134:25	137:75	138—	719:50
Čehi	172:75	139:10	134:50	127:75	137:85	711:95
Francozi	162:25	140—	137:25	109:50	142:25	691:25
Slovinci	167:75	134:60	119—	111—	134:10	666:45
Luksemburžani	153:25	126:50	120:50	112:50	130:35	643:10
Belgijci	163:75	138:60	105:75	80—	108:75	596:85
Hrvati	161—	123:25	110—	116—	81:25	591:50
Rumuni ^{*)}	128:25	—	—	—	—	128:25

* * *

Prosta tekma je prinesla veliko presenečenje. V skupini prvih treh vrst, kjer je bila doslej italijanska vrsta prva, se kmalu zasigura zmaga Čehom, Francozi dobivajo znatno premoč nad Italijani, da ni dvoma, da nadomeste izgubo 28:25 pri prostih in na orodju proti Lahom z izdatno večjim številom točk pri prosti tekmi, Slovenci pa začno hudo pritiskati na Italijane, dobe v prosti tekmi, ki jim je v prejšnjih dveh tekmah delala boj tako težak, tretje mesto ter skušajo s skrajnim napetjem svojih moči tudi v splošnem priti kar najbliže laški poziciji, in v resnici silno skrčijo splošno diferenco proti laški vrsti (od 53:05 na 18:30).

*) Rumuni na orodju niso tekmovali.

Že takoj pri skoku ob palici zaostanejo Italijani več nego za vso na orodju pridobljeno razliko proti Čehom. Čehi dosežejo 88 točk, 2 manj nego vse, Francozi 81, Luksemburžani 79:50, Slovenci 75, Italijani 74. Luksemburžani si zmanjšajo tu splošno diferenco proti Slovencem na 18:85. Začne nas navdajati majhna skrb, da se ne vrinjejo pred nas.

Ta skrb se začenja večati, ko Luksemburžani tudi v metanju krogle dosežejo 5:51 točk več nego mi. Diferenca se zniža na 13:34. Italijani začno že tu izdatno pešati. Dosežejo samo 11:36 točk. Čehi so razmeroma izborni: 46:74 točk, Luksemburžani imajo 31:62 točk, Slovenci 26:11, Francozi 23:16.

Pri plezanju pa začno tudi Luksemburžani omagovati. Dosežejo samo 41 točk, Slovenci več kakor še enkrat toliko: 83. Diferenca med obema poskoči na 55:34. Zmaga naša nad Luksemburžani je definitivno odločena, v teku nam je že ne bodo več mogli iztrgati. Pri plezanju so Francozi najboljše, dosežejo vseh 90 točk, za njimi so Čehi s 85 točkami, nato Slovenci s 83, Italijani z 61, Luksemburžani z 41.

Preostaja še tek. Pozno je že. Tekma traja že 12 ur. Nobena vrsta v teku ne dosega uspehov kakor pri prejšnji tekmi. Tekališče je v drevoredu na nekem velikem trgu. Zdi se, kakor bi bilo nekoliko navkreber. V polutemi vidiš komaj pol pota nejasno pred seboj. Luksemburžani tečejo za 4 točke bolje nego Slovenci, končna diferenca je torej 51:34 v naš prid, v Luksemburgu je bila 31:50.

Uspehe proste tekme kaže naslednji pregled:

	skok ob palici	metanje krogle	plezanje	tek	Skupaj
Čehi	88	46:74	85	43	262:74
Francozi	81	23:16	90	49	243:16
Slovinci	75	26:11	83	31	215:11
Luksemburžani	79:50	31:62	41	35	187:12
Italijani	74	11:36	61	34	180:36
Belgijci	68	12:36	32	28	140:36
Rumuni	33	14:24	34	21	102:24
Hrvati	48:50	9:99	23	15	96:49

* * *

Nepričakovano veliki uspeh slovenske tekmovalne vrste je vzbudil nepopisno veselje in navdušenje v domovini. Slovenski narod je vrsto ob povratku prelepo sprejel. V torek, dne 16. maja na večer, so tekmovalci došli v Gorico, na kolodvoru sprejeti s prisrčnimi ovacijami. V sredo je privedla vrsta v Gorici javno telovadbo v „Trgovskem domu“, ki je vzbujala navdušeno ploskanje. V četrtek se je vrsta odpeljala čez Bled v Ljubljano. Na vseh postajah jo je narodno občinstvo iskreno pozdravljalo. Zlasti lepo je bila sprejeta na Bledu. Blejski Sokol jo je pozdravil korporativno, Slovenke v narodnih nošah so jo obdarile s šopki, starosta br. Peternel pa jo pozdravil z navdušenimi besedami. Za krasni sprejem se je zahvalil v imenu vrste br. dr. Murnik. Vrsta je ostala na Bledu do popoldanskega vlaka. Starosta br. Peternel je pogostil vrsto, tekmovalci so bili naravnost obsipavani z dokazi bratske gostoljubnosti. Kmalu je potekel čas v družbi vrlih blejskih bratov. Na potu v Ljubljano so bili tekmovalci iznova na vseh postajah navdušeno pozdravljani. Na kolodvoru v Kranju jih je čakal kranjski Sokol korporativno z zastavo, godba je zasvirala, načelnica ženskega telovadnega odseka v Kranju, sestra Hani Sajovičeva,

je izročila tekmovalcem lovorjev venec. Za prisrčni sprejem se je zahvalil zopet br. zvezni načelnik.

Sprejema, kakršnega je tekmovalna vrsta doživela v Ljubljani, pa še ne pomni ljubljansko prebivalstvo. Na južnem kolodvoru, obdanem od tisočev ljudi, je vrsto najprvo pozdravila starostka ženskega telovadnega društva, s. Franja dr. Tavčarjeva, ter ji izročila velik lipov venec. Zahvalil se je v imenu vrste br. dr. Murnik. Prijatelji so stiskali mladim junakom roke, narodno ženstvo jih je obsipalo s cvetkami. Pred kolodvorom so tekmovalce pričakovale dolge sokolske vrste s 6 zastavami in godbo. Razen ljubljanskih Sokolov so bili tu tudi zastopniki mnogih društev z dežele. V sredi sokolskih bratov je zvezni starosta brat dr. Ivan Oražen navdušeno pozdravil zmagonosno se vračajočo sokolsko vrsto. Z vznesenimi besedami je proslavljal zasluge tekmovalcev, ki se niso strašili nobenega truda in žrtev, da oslavo mali svoj narod. Navdušena ljubezen do slovenske domovine je vodila vaše delo, podvajala vaše moči, da ste dosegli tako nepričakovano časten uspeh sebi, slovenskemu Sokolstvu in slovenskemu narodu. V imenu Sokolstva, napredne Ljubljane in naroda vam kličem prisrčno „Dobro nam došli!“ Gorko je odgovoril v imenu vrste brat dr. Murnik: Srca so nam polna prekipevajočih čuvstev, misli zaman iščejo primerne izraza zahvali za toliko časti; nadvse odlični sprejem priča, da sta slovensko Sokolstvo in slovenski narod zadovoljna z načinom, na kateri je vrsta izvršila težko svojo nalogo daleč v tujini. Priznanje doma ji ni nič manj ljubo nego priznanje, doseženo v tujini; ne bo nas uspavalo v brezdelje, delali bomo še intenzivneje, da dosežemo še večje uspehe. Končno zakliče slovenskemu Sokolstvu, slovenskemu narodu in njega junaškemu središču beli Ljubljani krepak na zdar! Iz tisoč in tisoč grl so zaorili klici „Na zdar!“ Zaigrala je godba. Tekmovalci so posedli v vozove ter se peljali počasi skozi mesto pred „Narodni dom“, spremljani od Sokolstva. Ceste so bile natlačene ljudstva, ki je burno pozdravljalo tekmovalce. Z neštetihi oken so padale iz nežnih rok cvetlice in venci na tekmovalce. Pred „Narodnim domom“ je zopet čakala nepregledna množica, ki ni mogla prenehati z navdušenim pozdravljanjem. Iz tisoč in tisoč grl so zadoneli proti nebu mogočni glasovi vseslovenske himne „Hej Slovani!“

Komaj uro po dohodu je vrsta že nastopila k javni telovadbi v „Narodnem domu“ ter pokazala nekaj onega dela, s katerim si je v Turinu priborila tako lep uspeh. Navdušene pohvale mnogobrojnega občinstva ni hotelo biti konca.

Po telovadbi je bil v areni, natlačeno polni občinstva, sokolski večer. V imenu Slovenske sokolske zveze je vrsto iznova pozdravil zvezni starosta br. dr. Oražen. V svojem govoru opisuje položaj, v katerem je slovenski narod. Obdan je od sovragov, ki ga hočeje uničiti, tudi domače razmere so žalostne, razdrapane. Ni čudno, da začne pri teh razmerah slovenska duša obupavati. Ena organizacija pa je, ki daje upanje v boljšo bodočnost. Sokolska organizacija je to, ki stoji kakor skala. Prišel je trenotek, ko je sokolsko delo proslavilo slovenski narod pred očmi Evrope. Zahvaliti se imamo za to našim tekmovalcem, ki se niso bali nobenega

truda, da dostojno reprezentirajo mali slovenski narod. Vroča ljubezen do naroda je premagala vse težkoče in dovedla do tako nepričakovano lepega uspeha. Slovenska Ljubljana, sicer socialno tako razdrapana, je danes edina, ko pozdravlja svoje vrle junake. Z veseljem, s ponosom jih sprejema ves slovenski narod. Prisrčno se zahvaljuje br. starosta bratom tekmovalcem in njih vodniku in vaditelju br. dr. Murniku. Pozivlje nato zbrane goste, naj z vnemo in ljubeznijo delajo za sokolsko misel, da se razširi v zadnjo gorsko vasio, zakaj v sokolski ideji je spas slovenskega naroda, ter zakliče na koncu tekmovalni vrsti iznova: srčna hvala in sokolski „na zdar!“, ki vzbudi dolgo trajen odziv v prostorni areni. Godba zaigra „Naprej!“

Br. dr. Murnik se zahvaljuje br. starosti za prisrčne besede ter izreka iznova beli Ljubljani zahvalo za preodlični sprejem, za izraz prisrčnih simpatij, ki je iz tisočev donel vrsti nasproti. Dosegli tega uspeha nismo zase, temveč za slovenski narod, ta mali, od bližnjih sosedov tako često zasramovani in poniževani, pa od nas s tako vročo ljubeznijo ljubljani narod, da je ne more izruvat iz naših src nobeno zaničevanje sveta. V Turinu smo pokazali, da naš narod vendar ne zasluži tistega poniževanja, ki se mu tako obilno deli pri nas. Uspeh v Turinu je uspeh vsega slovenskega naroda, ki ima v sebi tako velik zaklad fizične in moralne moči, da je mogel na polju telesne in npravstvene vzgoje napredovati nerazmerno hitreje nego mnogi drugi dosti večji narodi. Dragocen kapital je ta telesna in npravstvena moč slovenskega naroda. Narod ga je izročil Sokolstvu, da čuva nad njim, ga hrani in množi in ž njim ravna tako, da nosi bogate obresti. Med vsemi narodnimi nalogami je s tem najvažnejša in za narod najpomembnejša dana ravno Sokolstvu. Zakaj velika in dobro vzgojena fizična in moralna moč ni samo pogoj za naše strokovno sokolske uspehe, temveč prvi pogoj in temelj je tudi, da more narod velike uspehe in cilje dosegati tudi na vseh drugih poljih. Sokolstvo si prizadeva, da čim dalje več mladine, moštva in ženstva in sčasoma ves slovenski narod združi v svojem krogu v gojitev telesnih moči, pa obenem tudi v gojitev moralnih in duševnih vrlin, kakor so pred vsem čut za dolžnost, samozatajevanje in disciplina, vztrajnost in energija, požrtvovalnost in navdušenost, vedno enaka neomahljiva navdušenost, brez katere se še nikdar niso dosegli veliki cilji. Z gojitvijo takih npravstvenih in duševnih vrlin ob vsestranskem krepljenju in plemenitenju telesnih moči je Sokolstvu ustvarjati ono podlago, ki bo dvignila narod više in više tudi na vseh drugih poljih. Da naše Sokolstvo zna gojiti te telesne, npravstvene in duševne vrline, kaže uspeh v Turinu, kajt da se je dosegel ta uspeh, za to je bilo treba tekmovalcem teh vrlin kar največ. Dovršeni, nad druge krasni sadovi pa so mogoči le na drevesu, ki je v svoji celoti zdravo, sveže in močno. Z veseljem se vračamo pod krepko to naše sokolsko drevo, ljubljenu Sokolstvu slovenskemu veljaj najlepši naš pozdrav, pozdrav vseh pozdravov: sokolski „na zdar!“

Gromovito odobravanje je sledilo govoru. Ob izvrstnem sviranju „Slovenske Filharmonije“ je v prijetni zabavi potekel navdušeni večer.

Telovadne igre.

Sestavil dr. Ljudevit Pivko.

(Dalje.)

6. Sobico najemat (škarje brusit).

Igralcev 6—30.

Igralci se razstavijo v velikem krogu 3—7 korakov drug od drugega in označijo vsak svojo sobico (svoje stojišče) z jamico ali s kamenom ali drugače. Eden pa nima sobice in hodi v krogu od igralca do igralca ter jih izprašuje: „Ali mi daš sobico v najem?“ Igralec mu odgovori, da nima sobice, pač pa da jo dobi morebiti pri drugem igralcu. Ko se obrne k drugemu igralcu, menjavajo ostali za njegovim hrbtom svoja mesta in igralec, ki nima stanovanja, mora paziti, da skoči na kakšno prazno mesto, nakar mora iskati sobico oni, ki je izgubil stanovanje. — Če dolgo ne more dobiti stanovanja, zakliče: „Menjajte stan! ena, dve, tri!“ Na to povelje se morajo vsi izseliti iz svojih sobic in si poiskati drugih mest. Med preseljevanjem se skuša igralec, ki nima stanovanja, polastiti kake sobice v krogu.

Ta igra se imenuje v nekaterih krajih „škirja škarja“ ali „brus“. Igralec sredi kroga nosi križema dve paličici, ki predstavljata škarje, ter vprašuje: „Škirja škarja, kje se brusijo škarje?“

7. Miš in mačka.

Igralcev 10—30.

Igralci si podado roke v čelnem krogu, korak drug od drugega. Eden izmed njih, ki je določen za „miš“, stopi v krog, drugi pa je „mačka“ in hodi zunaj kroga. Mačka ima nalogo, da dohiti miš in se je dotakne, t. j. da jo ujame. Miš sme uhajati brez ovire kjerkoli iz kroga in v krog, mačke pa ne puščajo niti noter niti ven. Mačka si mora siloma iskati pota, pretrgati krog ali pa smukniti po zvijači pod rokami igralcev za mišjo. Kadar jo ujame, si menjata vlogi ali pa nastopita naslednja igralca itd. po gotovem redu. To je najpriprostejši način igre, ki je znan povsod.

Drugi načini: 2. Mački je dovoljen na določenem mestu stalen izhod in vhod, bodisi da se na tistem mestu pretrga krog ali pa da izpuščajo tam mačko brez ovire pod rokami. — Da je igra še živahnejša, lahko dovolijo mački dvoje, troje, v velikem krogu tudi še več vrat. V tem primeru pa ni dovolj, če se mačka miši samo dotakne, kadar jo hoče ujeti, temveč jo mora prijeti. — Pri dobrih tekalcih se sme dovoliti mački

povsod prosta pot. Lova je konec, kadar mačka miš podrži.

3. Voditelj (načelnik) določi dve miši. Mačko ovirajo pri lovu ali pa ji določijo eno ali več mest, kjer sme brez zadržkov v krog. — Ako je miš izboren tekač, jo lovita lahko dve mački z zaprekami ali brez zaprek. Ta igra se obnaša dobro pri večjem številu telovadcev, tvorečih dva neenaka sosrednja kroga. Vrata se lahko dovolijo, v notranjem krogu na tem kraju, v zunanem pa na nasprotnem. Za izpremembo naj se pomika notranji krog v koraku na levo, zunanji na desno.

4. Če je igralcev vsaj 30, se razdele na tri, štiri ali več krogov. Mačka in miš stojita zunaj, v vsakem krogu pa se določi še en telovadec kot notranja miš. Zunaj stoječa miš smukne v enega izmed krogov in prežene s tem ono notranjo miš, ki mora bežati iz kroga in se rešiti v sosednji krog. Tam izžene nova miš poprejšnjo in tako tekajo in se preganjajo miši druga drugo, dokler se ne posreči mački ujeti ene izmed njih na begu zunaj krogov. Ujeta miš postane sedaj mačka, ostale miši pa se nadomestijo bodisi takoj ali pa po dveh treh igrah z drugimi igralci.

8. Labirint.

Igra „labirint“ je poseben način mišjega lova. Igralci se razstopijo iz dvostopa, oziroma četverostopa čelno in bočno in si podado roke. Po ulicah med vrstami igralcev lovi mačka miš.

Kadar je mačka že blizu miši, ploskne voditelj v dlan, nakar si izpustijo igralci roke, se obrnejo za 90° na levo (desno) in se primejo z novimi sosedi. Hipoma je smer ulic drugačna in mačka si mora iskati za mišjo nove poti.

Voditeljem se priporoča, da stopnjujejo igro „miš in mačka“, t. j. da jo začno z najpriprostejšim načinom, potem pa način izpreminjajo in izvedejo nazadnje še igro „labirint“. Začetkoma igre naj določajo za miši najmanjše igralce, za mačke pa večje. Kadar lovita dve mački eno miš, je igra veselejša, če je miš majhen, spreten igralec, mački pa velika, bolj nerodna tekalca.

9. Slepa miš.

Določenemu igralcu zavežejo oči, dva ga primeta za roke in ga vprašata: „Slepa miš, kaj delaš?“ — „Pogače nesem.“ — „Boš meni kaj pustila?“ — „Če bo kaj ostalo.“ (Ali pa: Slepa

miš, kam hitiš?" — „Po meso in salo.“ — „Ali meni kaj pustiš?" — „Ce bo kaj ostalo.“) Po zadnjih besedah obrneta slepo miš in jo izpustita. Slepa miš jih lovi z razprostrtimi rokami, igralci pa tekajo neprenehoma okoli nje in jo dražijo. Kogar ujame, je slepa miš. Če predolgo ne ujame nikogar, zakliče voditelj: „Dovolj!“ in določi drugo slepo miš.

Drug način. 2. Igralci si podado v krogu roke in slepa miš lovi določenega igralca v krogu. Ta način se priporoča zlasti v sobah, kjer je nevarnost, da bi se slepa miš ne udarila ob pohištvo. Slepa miš vprašuje: „Kje si?“, oni pa odgovarja bodisi z besedo: „Tukaj“ ali pa z rozljanjem ključev ali na drugačen način.

3. **Jakec, kje si?** Slepa miš vprašuje: „Jakec, kje si?“ Jakec, ki ima tudi zavezane oči, odgovarja: „Tukaj sem.“ Ostali igralci se drže v krogu za roke.

4. Slepa miš je sama v krogu. Krog se suče na desno ali na levo. Kadar se dotakne slepa miš enega igralcev v krogu, obstoje vsi in dotični igralec se mora javiti z glasom „m“. Če ga po treh „m“ ne spozna slepa miš, se zasuče krog iznova.

5. Slepa miš vprašuje, kogar ustavi: „Kako laja pes?“ — „Kako poje petelin?“ — „Kako mijavka mačka?“

6. Slepa miš lahko tudi otiplje igralca po obleki in glavi in ga imenuje, če ga spozna.

10. Lonec ubijati.

Na igrišču stoji kol s klobukom (loncem). Igralcu zavežejo oči v oddaljenosti 8 korakov od kola, dado mu v roke precej dolgo palico in ga zavrtje trikrat na mestu. Nato koraka igralec 7 korakov naprej in obstoji v mnenju, da je lonec pred njim, ter zamahne s palico po njem. Lonec je seveda celo drugje, kajti slepec se je bil zasukal preveč ali premalo. Če po treh poskusih ne zadene lonca, pride na vrsto drugi igralec.

11. Tepežka leži.

Igralci stoje v čelni vrsti. Vsak položi svoj klobuk približno korak za sebe. Kakih 30—40 korakov daleč se naznači ris. Igralec, ki dobi tepežko, hodi za vrsto in jo skriva pod kakšnim klobukom, česar igralci v vrsti ne smejo opaziti. Če se mu zdi, da se radovedneži ozirajo za njim, jih skuša prevariti na ta način, da polaga na videz tepežko pod ta ali oni klobuk, v resnici pa jo porine pod kakega drugega ter zakliče: „Tepežka leži!“ Vsak pogleda urno pod svoj

klobuk, da vidi, ali je tepežka pod njim. Oni, ki je našel tepežko pod klobukom, goni ostale v ris in jih tolče medpotoma. Kadar so vsi v risu, se vrnejo zopet na svoje prejšnje mesto in igra se pričinja iznova.

Tepežko lahko dajejo tudi v roke in ne pod klobuke, tedaj se kliče: „Tepežka v rokah!“

V risu naj nastopijo vsi igralci v red ter se vrnejo v pohodu na prejšnje mesto. Poveljuje jim vselej igralec, ki ima tepežko.

12. Na tretjega (tretjega odbijati).

Število igralcev 12—30.

Igralci se postavijo v krog, vsaj korak drug od drugega. Voditelj jih odšteje po dva in dva in nato stopijo na voditeljevo povelje igralci s številko 2 za svoje prve. Sedaj stoje dvojice v razstupu 2—3 korakov.

Voditelj določi dva igralca, izmed katerih je prvi begun, drugi lovec, ki dobi tepežko. Begun beži pred lovcem okoli kroga in se postavi pred kakšno dvojico v krogu. Ker pa trije igralci ne smejo stati drug za drugim, se mora umakniti tretji (zadnji), zbežati naprej ter se postaviti pred drugo dvojico. Lovec skuša udariti tretjega takrat, ko še stoji na mestu, ali pa ga dohiteti v teku, predno uide pred kako dvojico. Tretji sme skočiti tudi pred svoja lastna prednjika. Kadar udari lovec tretjega, vrže tepežko na tla in se postavi pred kakšno dvojico, tretji pa postane v tem hipu lovec, pobere tepežko in hiti za njim.

Pravila: Tretji naj ne teka daleč okoli kroga, temveč skoči kar pred prvo, drugo ali tretjo dvojico na desno. V krogu ne sme tekati. Kakor se enkrat postavi, tam mora ostati, ne da bi se premislil ter še skočil pred sosedno dvojico, kajti tako bi zbežala pomotoma dva tretja in nastala bi zmešnjava. Tretji tekajo vedno v isti smeri.

Od kroga se tretji ne sme oddaliti.

Drugi načini te igre:

1. Dvojice stoje s čelom ven.
2. Dvojice se postavijo s čelom proti sebi. Tretji priteče in se postavi med njiju, nato zbeži tisti, h kateremu je obrnil tretji pleča.
3. Dvojice stoje s čelom proti sebi in si podado visoko dvignjene roke. Tretji skoči med njiju in zadnji zbeži.
4. Ob velikem številu igralcev smeš določiti dva tretja in dva lovca, ali pa postaviš igralce v dveh krogih zraven sebe in dovoliš tretjima,

da se stavita pred dvojice zdaj v tem, zdaj v onem krogu.

5. Ob majhnem številu igralcev se vrši ista igra lahko „na drugega“. Igralci stoje posamič v krogu, „drugi“ se postavi pred enega izmed igralcev v krogu in lovec preganja drugega.

13. Kokoš in jastreb.

Igralcev 8—15.

Kokoš (kokla) brani piščeta pred jastrebom. Najmočnejša igralca sta jastreb in kokoš, ostali igralci pa se postavijo za kokošjo, držeč se trdno drug drugega krog pasov ali za boke, oziroma za ramena. (Naj se ne drže samo za obleko, ki bi se pri tem lahko trgala.)

Prvi način: Jastreb poskakuje in teka na levo in desno, ker hoče ujeti zadnje piščete, kokoš pa, ki je nedotakljiva, teka pred njim z razprostrtimi rokami in zabranjuje, da ne pride jastreb vrsti piščet v bok. Piščeta morajo tudi paziti in se spretno umikati pred jastrebom, da se rešijo pod varstvo kokoši, kadar jim preti nevarnost.

Kadar se dotakne jastreb zadnjega piščeta, je ujeta in mora izstopiti iz igre. Ko polovi vsa piščeta, je konec igre. — Lahko se tudi določi, da postane ujeta piščete jastreb, prejšnji jastreb pa kokoš. Tako ostajajo vedno vsi igralci v igri. — Igra se izvaja tudi tako, da je ujeta vsako piščete, katerega se dotakne jastreb, najsi stoji tudi sredi vrste, oziroma da so jetniki tudi vsi igralci, stoječi za ujetim piščetom.

Drugi način: Jastreb beži po zadnje piščete, ki pa skoči iz vrste in skuša priti pred kokoš po drugi strani. Jastreb se zaletuje za njim zdaj po tej, zdaj po oni strani, dokler ga ne ujame. Sedaj postane piščete jastreb, prejšnji jastreb pa kokoš. Ako se pa posreči piščetu, da skoči pred kokoš, mora loviti jastreb naslednje zadnje piščete itd. Bežeče piščete se ne sme oddaliti nikdar od vrste več nego tri korake.

Tretji način: Dvoje, troje piščet stopi iz vrste nekaj korakov. Jastreb jih hoče ujeti, kokoš pa jih skuša rešiti in spraviti nazaj v vrsto.

(Dalje prihodnjič.)

✦ Arnošt Windischer.

Spisal A. K.

V najlepši, v cvetoči dobi, komaj 26 let starega je Arnošta Windischerja ugrabila najkrutejša morilka človeštva — jetika. Dne 25. aprila t. l. mu je nehalo biti za Sokolstvo tako vneto slovensko srce.

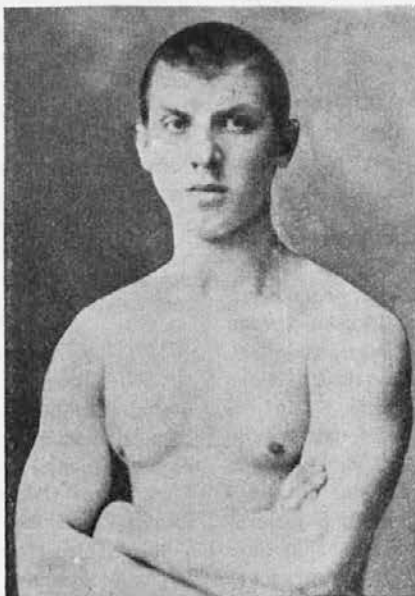
Pokojni brat Arnošt je znan po vsem Slovenskem od septembrskih dogodkov, v katere je bil zapleten, da je moral presedeti 8 mesecev v težki ječi. Bolan že, je nastopil kazen, ki je pospešila njegovo smrt.

Slovensko Sokolstvo pa ga je poznalo vsled njegovega vztrajnega dela v telovadnici, pri sokolskih prireditvah in vsled uspehov njegovih na tekmah slovenskih in tudi čeških in hrvaških. Bil je aktiven delavec v Sokolstvu in zato mu posvetimo v časten spomin nekaj vrstic.

Pokojni brat Arnošt je vstopil v ljubljanskega Sokola leta 1903. Od takrat pa do časa, ko ga je začela napadati bolezen, je bil med najrednejšimi telovadci, eno leto ga celo ni manjkalo v celem letu niti enkrat. Redna telovadba mu je donajala dobrih uspehov, tako da se je mogel s pridom udeleževati tudi tekm. Tako je tekmoval leta 1906. na hrvaškem vsesokolskem zletu v Zagrebu, kjer je dosegel diplomu za doseženih 83,8%, vseh dosegljivih točk; vrsta nižjega oddelka, v kateri je tekmoval, je bila odlikovana kot prva med slovenskimi. L. 1907. se je udeležil tekme na češkem vsesokolskem zletu v Pragi. Tukaj je dosegel v

nižjem oddelku veliko diplomu za 76,25%, vseh doseženih točk.

Brat Windischer je bil krepke postave. Posebno v tistih letih, ko je tekmoval, je bil tako razvit in videti tako

močne narave, da bi mu nikdo ne bil pripisal, da kdaj podleže jetiki. Razvit je bil telesno, pa skrbel je tudi za svojo duševno izobrazbo. Kot pripravnik v vaditeljskem zboru ljubljanskega Sokola je hrepenel za tem, da bi postal vaditelj, ter se vestno pripravljaval za lepi, pa nelahki ta posel. Marljivo je prebiral sokolske knjige in liste. Vztrajno se je izobraževal v telovadni teoriji, zanemarjal pa tudi ne drugih stvari, ki treba, da jih pozna sokolski vaditelj. Zlasti ga je zanimala zgodovina Sokolstva. Visoko je cenil češko Sokolstvo, ponosen je bil na slovensko Sokolstvo. Po vsakem uspehu je kar gorel navdušenja, to nam tudi spričuje pismo, ki ga je pisal svojemu prijatelju iz ječe: „Kakor hrepeneče zaužije na smrt ranjeni bolnik kapljice, ki mu osvežijo moči, tako slastno sem čital Tvoje veselo poročilo o Sokolstvu,

ki me je napojilo s svežo energijo prenašati muke ječe. Pred očmi so mi švigale neverjetno velike številke sokolskih mas, ki so zadnje dni manevrirale po Ljubljani, z dvomom sem zrl na armado sokolsko, ki je isti dan zasedla mesto — Gorico*). Dosedaj poitalijančeno mesto so obkolile sokolske čete, prodrle so v mesto in v rdečih srajcah so korakali naši

*) Zlet primorskih sokolskih društev v Gorici, kjer je nastopilo okoli 800 Sokolov.

vojaki zmagoslavno po ulicah — obsipani z bujnim cvetjem. Zgodovinski moment me je pretresel do mozga, ko sem čital, kako veličastno je zaigrala godba himno, ki je naznanila, da se klanja Gorica sinovom slovenske matere. Vzradoščen nad temi uspehi, sem zaželel skočiti v vrste blagih bratov, toda masivna vrata in debelo omrežje so mi zabranila, rekoč: Nikamor ne pojdeš — suženj! — Žalostno-vesel sem zasledoval vesele novice in vztrepetal sem, beroč: Čehi v Londonu so dosegli prvo mesto! Oči so mi obvisle na tem mestu in dolgo sem strmel v list, ne da bi ga čital. Mislim sem, da sanjam, toda pred menoj je stal dokazan faktum, ki je bil gotovo raznesen po celem svetu. Slovenci se veselimo svojih malih uspehov na rodni zemlji, naši severni bratje pa pošiljajo svoje vrste v največje svetovno mesto, da se tam poskusijo z največjimi narodi. Ponosno korakajo pred tisoče gledalcev na bojno polje in dobivši bitko se vrnejo okrašeni z zelenimi lavoricami. Tako prodira v cel svet tisto Sokolstvo, ki ga še dandanes nespametni ljudje smatrajo za zabavo, in se bori za cilje, ki sta nam jih zaznamovala naša večna generala Tyrš in Fügner“.

Ta odstavek kaže dovolj, kako navdušen Sokol je bil pokojni brat Windischer. Njegova spalna soba je bila po-

dobna galeriji sokolskih slik in diplom. Svoje navdušenje pa je udeleževal tudi z delom. Ako je bilo potreba, je z veseljem slekel jopič, navihal rokave in pomagal pri najnavadnejšem delu ob sokolskih prireditvah. Čim več je mogel pripomoči Sokolstvu, tem srečnejšega se je počutil. V sokolske namene je rad prispeval in pri nabiranju za stavbne sklade sokolskih društev je bil vedno najurnejši. Brat Arnošt je pa bil tudi živahen propagator sokolske misli. Navduševal in pridobival je telovadce, pridobival prijatelje in dobrotnike Sokolstvu. Ker je bil tudi veselega temperamenta in mu ni manjkalo humorja, si je pridobil pri vseh, ki so ga poznali, iskrenih simpatij.

Dne 17. aprila se je v Ljubljani iz Leonišča, kjer je iskal pokojnik zadnje pomoči, vršil pogreb k Sv. Križu. Ljubljansko Sokolstvo je spremlilo rajnika k večnemu počitku v izredno velikem številu. Na pokopališču so nesli iz cerkve do groba Sokoli mrtvo truplo brata Arnošta, ki je ležal v sokolskem kroju. Bridke žalosti se nam je porosilo oko ob preranem grobu. Spomin na prisrčnega prijatelja, ljubeznivega brata, navdušenega in požrtvovalnega Sokola ostane neizbrisen v naših sreih.

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Slovenska sokolska zveza.

Bratje načelniki in vaditelji! Izpodbujajte k čim večji udeležbi pri nastopu v kroju in pri javni telovadbi na **domžalskem sokolskem zletu dne 6. avgusta 1911.** Želeti je, da bodo vse župe zastopane pri izprevodu in pri javni telovadbi, oddaljenejše vsaj po deputaciji in z nekaterimi telovadci pri prostih vajah.

Volitev zveznega predsedstva. Predsedstvo S. S. Z. opozarja, da je društvom izvršiti volitev v takem času, da morejo glasovnice zveznemu predsedstvu dospeti do 1. julija 1911. Razpis volitve glej v zadnji številki „Slovenskega Sokola“.

Iz seje župnih načelnikov in tehničnega odseka S. S. Z. dne 19. marca 1911. Zastopane so bile vse župe po svojih načelnikih, in sicer so zastopali bratje: Kranjc primorsko župo, dr. Murnik ljubljansko, Novak idrijsko, Perdan novomeško, dr. Pestotnik župo Ljubljano I., Sajovic gorenjsko in Smertnik celjsko župo; razen teh sta bila navzoča člana tehničnega odseka brata Boltavzer (Šiška) in Kostnapfel (Ljubljana) kot zapisnikarjev namestnik. — Za mednarodno tekmo v Turinu se je prijavilo 16 telovadcev. V teku vadbe se izbere 6 najsposobnejših za tekmovalno vrsto. Kot sodnika iz slovenskega Sokolstva se izvolita brata E. Sajovic in J. Smertnik. — V provizorni tehnični odsek, ki naj posluje do prve prihodnje seje pravilno sestavljenega zveznega vaditeljskega zbora, se izvolijo poleg zveznega načelnika bratje: Boltavzer, Bukovnik, Drenik, Kostnapfel, dr. Pestotnik in Vidmar. — Br. dr. Pestotnik izdela poslovnik vaditeljskega zbora in tehničnega odseka zveze po češkem vzorcu. — Radi dneva domžalskega zleta je nastalo nespornostno z ljubljansko župo, župo Ljubljana I., gorenjsko župo in z

domžalskim Sokolom. (Kakor že objavljeno v zadnji številki, se je kot dan domžalskega zleta določil 6. avgust. Prip. ured.)

Iz seje odbora S. S. Z. dne 23. aprila 1911. Predseduje starosta br. dr. Oražen, pozneje podstarosta br. dr. Rybář. Zastopane so župe: celjska, idrijska, gorenjska, ljubljanska, Ljubljana I. in novomeška. — V zvezo se sprejme novo ustanovljena tržaška župa. — Po daljši razpravi o ugovoru predsedstva Gorenjske sokolske župe proti načinu razpisa volitve zveznega predsedstva se glede na to, da je prvotno določeni dan volitve že tako pretekel, sklene volitev iznova razpisati in se kot dan, do katerega je glasovnice poslati zveznemu predsedstvu, določi 1. julij 1911. Skrutatorji pri volitvi bodo bratje Marn, Mikuž in dr. Pestotnik. — Predsedstvo Gorenjske sokolske župe predlaga izreden občni zbor radi premembe zveznih pravil v tem zmislu, da bivališče staroste ni da bi moralo biti v Ljubljani. Predlog propade. — Radi zveznega prispevka in eventualnih drugih važnih zadev naj se skliče občni zbor zveze na jesen.

Novomeška sokolska župa.

Dne 7. majnika t. l. se je vršil **občni zbor** novomeške sokolske župe, na katerem so bili v predsedstvo izvoljeni naslednji bratje: starosta dr. Jakob Schegula (Novo mesto); I. podstarosta Dako Makar (Metlika); II. podstarosta Viljem Tomic (Trebneje); načelnik Fran Perdan (Novo mesto); tajnik Ljud. Papež (Novo mesto); blagajnik Rado Jeglič (Novo mesto); zapisnikar Fran Gregorc (Novo mesto); namestniki: Viktor Kosina (Novo mesto), Ignac Klinc (Črnomelj) in Filip Logar (Mokronog); pregledovalca računov: Dav. Zwitter in Dr. Jelenc (Novo mesto); odposlanec v odbor „Slovenske sokolske zveze“: dr. J. Schegula, namestnik Fran Perdan. V novomeški sokolski župi je združenih sedem sokolskih društev, in sicer: Črnomelj, Kostanjevica-Sv. Križ, Metlika, Mokronog, Novo mesto, Št. Janž in Trebnje. Snujejo se sokolska društva v Semiču in Žužemberku. Župni zlet bo v Črnomlju dne 2. julija t. l.

3. Vadbena ura.

(Konec.)

E. Vaditeljski zbor.

1. KROGI.

Iz vese spredaj :

1. Naupor težno do prednosa — razovno brez podpore sevlek do razovke v vesi spredaj — zakoleb — s predkolebom naupor vzklopno — seskok.
2. Uleknjeno v strmoglavno veso — razovka v vesi zadaj — naupor praporno v prednos — dvigoma stoja v vzpori — razovno brez podpore skozi vzporo spad v veso vzosno — naupor vzklopno — seskok.
3. Vesa vzosno — naupor koleboma v prednos — vzpora — povese uleknjeno v strmoglavno veso — razovka v vesi zadaj — zgiba zadaj — naupor težno z rok. menoma — seskok.
4. Vesa vzosno — zakoleb — s predkolebom naupor vzklopno — z zakolebom stoja v vzpori — skozi vzporo spad v veso vzosno — naupor koleboma — seskok.
5. Naupor težno — prednos — dvigoma stoja v vzpori — razovno brez podpore skozi vzporo povese uleknjeno v strmoglavno veso — razovka v vesi zadaj — seskok.
6. Vesa vzosno — naupor koleboma v prednos — razovno brez podpore stoja v vzpori — nazaj v razovko brez podpore — sevlek v razovko v vesi zadaj — skozi strmoglavno veso razovka v vesi spredaj — naupor težno — seskok.

Opombe:

Kdor ne more izvesti razovke v vesi spredaj, naj skrči eno nogo.

Kdor ne obdrži stoji na rokah, naj padajoč naprej raznoži in se opre z zadnjo stranjo nog na vrvi, vedno pa naj skuša stojo v tem položaju dvigniti do vzpore.

Komur je stoja v vzpori težavna, naj jo izvede v skleku.

Pri nauporu koleboma je paziti na naslednje: V vesi vzosno, kjer jemlje koleb za naupor, dvigni nogi (stopali) le med kroge (ne dalje nad glavo), roki ostaneta popolnoma napeti. Odtod zamahni z močnim nepretrganim zakolebom, pri katerem ostaneta roki popolnoma napeti in trup ne sledi gibu nog, z nogama kolikor možno daleč nazaj, tako da se v križu popolnoma ulekneš; ne pozabi pa v trenutku, ko dospeta nogi pod kroge, se krepko z napetima rokama pritrzniti h krogom.

V zgibo zadaj preideš razovno na ta način, da spuščajoč polagoma nogi dol zasučesh roki z njiju hrbtom k sebi in se priteguješ tako, da se roki med lopaticami stakneta. Križ je obdržati pri tem uleknjen, drugače ne izvedesh vaje.

2. BRADLJA.

Iz kolebanja v opori na lehteh:

1. Z zakolebom vzpora — s predkolebom $\frac{1}{4}$ obr. v l. — s predkolebom kolo prednož. sonož. v d. nad d. lestv. s $\frac{1}{4}$ obr. v l. — z zakolebom

- prevaj naprej uleknjeno v oporo na lehteh in z zakolebom vzpora in takoj zanožka v d.
2. S predkolebom vzpora — z zakolebom prevaj naprej uleknjeno v oporo na lehteh in z zakolebom vzpora — s predkolebom $\frac{1}{4}$ obr. v l. — s predkolebom kolo prednožno z d. nad l. lestvino nazaj in takoj kolo zanož. sonož. v d. (nad d. lestv.) — z zakolebom opora na lehteh in prevaj naprej uleknjeno v vzpore — s predkolebom prednožka v d. s $\frac{1}{4}$ obr. v l.
 3. Z zakolebom vzpora — s predkol. kolo prednož. sonož. z d. nad d. lestv. s $\frac{1}{4}$ obr. v l. — z zakolebom opora na lehteh in prevaj razročno nazaj — s predkolebom vzpora — z zakolebom kolo zanož. sonož. v d. in prednožka v l. s $\frac{1}{2}$ obr. v l. (odbočka v d. čez obe lestv.).
 4. S predkol. vzpora — z zakolebom prevaj naprej uleknjeno v oporo na lehteh in z zakolebom vzpora s predkolebom $\frac{1}{4}$ obr. v l. — s predkolebom spad nazaj v oporo vznosno na lehteh vzpore vzklopno — kolo raznož. naprej — z zakol. opora na lehteh in prevaj nazaj uleknjeno v stojo v skleku (naznačiti) in takoj zanožka v d.
 5. Z zakolebom vzpora — s predkolebom $\frac{1}{4}$ obr. v l. — s predkolebom kolo prednož. sonož. v d. s $\frac{1}{4}$ obr. v l. nad d. lestv. — z zakolebom prevaj naprej uleknjeno v oporo na lehteh in z zakolebom vzpora — s predkolebom kolo prednož. sonož. v l. nad l. lestv. nazaj — prednožka v l. s $\frac{1}{2}$ obr. v l.
 6. S predkolebom vzpora — z zakolebom opora na lehteh in prevaj nazaj uleknjeno v vzpore — s predkolebom kolo prednož. z d. nad l. lestv. nazaj in takoj kolo zanož. sonož. v d. naprej — z zakolebom kolo zanož. sonož. v l. naprej in kolo prednož. z l. nad d. lestv. nazaj takoj prevaj naprej uleknjeno v oporo na lehteh in v zakolebu vzpore — s predkolebom $\frac{1}{4}$ obr. v l. — s predkolebom prednožka v d. s $\frac{1}{4}$ obr. v l.
- Vaje 1.—6. je vaditi tudi v drugo stran.

Opombe:

Kolo prednož. sonož. v d. s $\frac{1}{4}$ obr. v l. V živahnem predkolebu, predno še dospeta nogi do njegove najvišje točke, se odrinemo krepko z d. roko od lestvine in prenesemo težo telesa na l. popolnoma napeto roko. Hkratu pa se obrnemo s poluobratom v levo, zamahnivši pred tem z nogama krepko nad desno lestvino nazaj, in se preprimemo z d. roko na levo lestvino (tako se nahajamo v trenutnem zamahu bočno nad bradljo, z oprijemom na prvotno levo lestvino), odrinemo se pa takoj z l. roko od leve lestvine in se, izvedši poluobrat v levo, pri katerem obenem prenesemo s premahom prednožno sonož. v d. nogi v bradljo, oprimemo z l. roko na prvotno desno lestvino. Tej vaji nalična je: premah prednožno sonožno v d. s $\frac{1}{2}$ obr. v l. v vzpore ležno bočno na obeh lestvinah (roki na prvotni levi, stegni na d. lestvini) in od tod premah prednožno sonožno v d. v vzpore prečno.

V začetku naj se izvaja z drsanjem nog po lestvini, vendar je gledati na to, da se z drsanjem kmalu neha in vaja izvede čisto.

Kolo prednožno z d. nad l. lestvino nazaj in kolo zanožno sonožno v d. V najvišji točki predkoleba vnesemo d. nogo nad levo nogo in nad levo lestvino in jo podrsnemo po vnanji strani leve lestvine, pomagajoč z zakolebom leve noge (ki je ostala med lestvinami) tako daleč nazaj, da preide napeta čez lestvino in se v visokem zamahu stakne z d. nogo. Iz tega zamaha pripojimo takoj kolo zanožno sonožno v d.

Kolo prednožno sonožno v l. nad l. lestvino nazaj (vaja 5.). V drugi polovici predkoleba, predno dospeta nogi do njegove najvišje točke, se odrinemo z l. roko od lestvine in prenesemo težo telesa izključno na d. popolnoma napeto roko. Istočasno pa zamahnemo s spojenima nogama v

polukrogu nad I. lestvino nazaj (ne vzdolž nje), držeč trup nekoliko upognjen, da se nogi, nedoteknivi se lestvin, v zakolebu vrmeta med lestvini.

Komur dela izvedba cele sestave težave, naj si jo razloži v enovitejši gibe tako, da ostane samo en met spojen s prevalom, z obratom ali z izmeno opore.

4. VADBENA URA.

Osnova.

1. KIJ (prosto).
2. KONJ VZDOLŽ BREZ ROČAJEV: Meti prednožno, odbočno.
3. LESTVA VODORAVNA: Ročkanje, drže, obrati. (V vesi prečno na lestvinah imenujemo podprijem prijem, pri katerem se oprijemljemo z dlanjo vnanje strani lestvine. Palec smeri nazaj. Nadprijem pa imenujemo prijem, kjer se dotikamo z dlanmi notranje strani lestvine. Palec smeri naprej.)
4. RAZNOTEROSTI borilnega značaja.

A. Učenci.

1. KIJ:

Učenci morajo imeti posebne, manjše kije; kjer ni takih, se lahko poslužujejo ženskih kije.

Vsak učenec ima en kij in vadi vsako sestavo najprvo z desno roko, potem z levo.

Temeljna postava: spetna stoja, kij priročno viseč, druga roka v bok. Časomerje: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

I. oddelek.

1. Skrčiti priročno, kij pokoncu.
2. suniti gor, kij pokoncu.
3. bočni mah naprej do zaročenja.
4. bočni mah naprej do vzročjenja.
5. skrčiti priročno, kij pokoncu.
6. temeljna postava.

II. oddelek.

- 1., 2., 5., 6. kakor v I. oddelku.
3. čelni mah ven pred telesom do predročjenja z I. (d.) not.
4. čelni mah dol pred telesom do vzročjenja.

III. oddelek.

Enak II. oddelku s čelnimi mahi ven za telesom do zaročenja z I. (d.) not.

IV. oddelek.

- 1., 2., 5., 6. kakor v I. oddelku.
3. in 4. dva velika čelna kroga ven.

V. oddelek.

- 1., 2., 5., 6. kakor v I. oddelku.
3. in 4. dva velika čelna kroga not.

VI. oddelek.

- 1., 2., 5., 6. kakor v I. oddelku.
3. in 4. dva velika bočna kroga naprej.

VII. oddelek.

3. in 4. dva velika bočna kroga nazaj.

1., 2., 5., 6. kakor v I. oddelku.

2. KONJ VZDOLŽ BREZ ROČAJEV.

Mali konj; kjer ni posebnega konja, se telovadi na konju za članstvo, toda z dvema deskama, položena druga na drugi.

Mečemo z zaletom, z leve strani, z odzivom levonožno in z oprijemom desnoročno.

I. stopnja.

(Učenci 3. in 4. šol. leta = 8—10 let.)

1. Used prednož. sonož. na l. stran — sesed v l. stran.
 3. Used prednož. sonož. na l. stran — sesed v l. stran s $\frac{1}{2}$ obr. v d.
 5. Used prednož. sonož. na l. stran — $\frac{1}{2}$ obr. v l. — sesed naprej brez oprijema.
 7. Used prednož. sonož. na l. stran — presed prednož. sonož. na d. stran — sesed v d. stran.
 9. Used prednož. sonož. na l. stran — presed sonož. na d. stran — sesed v d. stran s $\frac{1}{2}$ obr. v l.
 11. Used prednož. sonož. na l. stran — presed prednož. sonož. na d. stran — $\frac{1}{4}$ obr. v l. — sesed v l. stran.
 13. Used prednož. sonož. na l. stran — sesed v d. stran.
 15. Used prednož. sonož. na l. stran — $\frac{1}{4}$ obr. v d. — sesed v l. stran.
- Vaje 2., 4., 6., 8., 10., 12., 14., 16. so iste, nasprotno z zaletom z desne strani, z odzivom desnoročno in z oprijemom levoročno.

Pri presedih in sesedih v nasprotno stran konja se oprijemljemo z obema rokama za telesom, pri celih obratih v sedu z obema rokama pred telesom. Usede je izvesti na hrbet konja.

II. stopnja.

(Učenci 5. in 6. šolsk. leta = 10—12 let.)

Used prednož. sonož. na l. stran in:

1. Vskok prednož. sonož. v vzporo ležno pred rok. — $\frac{1}{2}$ obr. v l. (v vzporo ležno v d. stran — d. roka v bok) — seskok naprej.
3. Isto s $\frac{1}{2}$ obr. v d. in seskok nazaj.
5. Vskok prednož. sonož. s $\frac{1}{2}$ obr. v l. v vzporo ležno v d. stran — seskok naprej.
7. Vskok prednož. sonož. s $\frac{1}{2}$ obr. v d. v vzporo ležno v l. stran — seskok nazaj.
9. Presed prednož. sonož. v d. stran — $\frac{1}{4}$ obr. v l. — vskok prednož. s $\frac{1}{2}$ obr. v l. v vzporo ležno v d. stran — seskok nazaj.
11. Presed prednož. sonož. v d. stran — $\frac{1}{4}$ obr. v l. vskok prednož. sonož. s $\frac{1}{2}$ obr. v d. vzporo ležno v l. stran — seskok naprej.
13. $\frac{1}{2}$ obr. v l. — vskok odboč. v d. nazaj v vzporo ležno v d. stran — seskok naprej s $\frac{1}{4}$ obr. v l.
15. $\frac{1}{2}$ obr. v l. — vskok odboč. v l. nazaj v vzporo ležno v l. stran — seskok naprej s $\frac{1}{2}$ obr. v d.

Sode vaje 2.—16. so iste, samo z druge strani; z zaletom z desne strani, z odzivom desnoročno, z oprijemom levoročno. Usede je izvesti v sedlo.

FR. ČUDEN

urar in trgovec
Ljubljana, Prešernova ulica
priporoča
največjo zalogo vsakovrstnega blaga,
sokolskih verižic in znakov po
najnižjih cenah.

Kolesa (biciklje) s prostim tekom
od 100 kron naprej.

Ceniki s koledarjem tudi po pošti
zastonj in franco.

Svoji k svojim!

Brivski salon

S. STRMOLI

Pod Trančo (poleg Radeckega mostu)

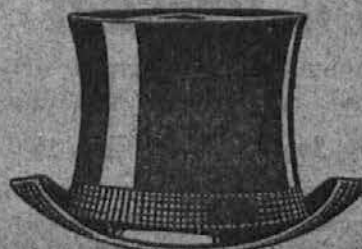
se vladno priporoča bratom Sokolom za obilen
obisk. Izdeluje vsa lasničarska dela. Slavnim so-
kolskim in drugim društvom vladno naznanja, da
preskrbuje po naročilu ves potrebni material za
maskiranje pri gledaliških predstavah in drugih
priredbah.

Cene zmernae.

Postrežba solidna.

Svoji k svojim!

Točna postrežba!

Zmerne cene!

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg števil. 11

priporoča klobuke, cilindre,
čepice, sokolske čepice,
::: peresa, pasove i. t. d. :::

— najnovejše fasone in po najnižjih cenah. —

NARODNI DOM

Izvrstna
jedila.
Pristna
vina.

Zbirališče
slovenskega
Sokolstva.

Za obisk se priporoča E. KERŽIŠNIK.

Slovenska trgovina

FR. STUPIČA

Ljubljana

Marije Terezije
cesta števil. 1.

ima vedno v zalogi poljedelske stroje, šine
in traverze za oboko, cement, štedil-
nike, peči, okove, cevi za vodo in vso
drugo železnino.

Ljubljanski Sokol je izdal:

„Redovne vaje“ v členu in četi, v zboru in praporu. — Cena
1 krono 80 vinarjev (s pošto 10 vinarjev več).

„Sokolska vzgoja“ in „Nauk o nagovoru“. (Predavanja v
vaditeljskem
tečaju Češke sok. zveze l. 1908.) Cena 80 vinarjev (s pošto 5 vinarjev več).

☛ Obe knjigi sta vsakemu Sokolu neogibno potrebni. ☚

Knjigi pošilja proti naprejšnjemu plačilu Ljubljanski Sokol, dobiti pa ju je tudi
v „Narodni knjigarni“ in v Schwentnerjevi knjigarni v Ljubljani.

Cvetlični salon

Antona Bajca

V LJUBLJANI, Pod Trančo.

Izdeluje šopke in vence.

Priporoča se gostilna pri

„MIKUŽU“

v Ljubljani,

Kolodvorska ulica šte. 3.

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovska ulica 7

priporoča

svojo veliko zalogo najboljših **pušk** in **samokresov** najnovejšega sistema, ter tudi **municijo** in vse druge **lovske priprave** po najnižjih cenah.

Popravila se izvršujejo točno.

Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštnine prosto.

Anton Presker

krojač in dobavitelj uniforem avstrijskega društva železniških uradnikov

v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 16

priporoča svojo veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd.

Obleke po meri po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah.

„Slovenskega Sokola“

letniki 1904, 1905, 1906, 1907,
1908, 1909 in 1910 so v zalogi pri

upravnistvu „Slovenskega Sokola“.

Cena vsakemu letniku 3 krone.

Vzorne kroje za te-
lovađbo in za izlete

dobavlja

strokovni sokolski zavod

Miroslava Zacha

Praga II., Sokolská tř. 35.

Priporoča se
kavarna „Evropa“

Z odličnim spoštovanjem

Anton Tonejc